
Aandachtsgebied: Dienstverlening
Team Strategie & Regie
Behandelaar: A. Komdeur
Telefoonnummer:

Voorstelnr. xx
Barneveld, 10 december 2025
Portefeuillehouder: J. van der Tak

Onderwerp: Terugblikmemo 2022-2026 gemeente Barneveld

Gevraagde beslissing:

1. Terugblikmemo 2022-2026 gemeente Barneveld vaststellen
2. Ter informatie aanbieden aan de gemeenteraad

1. Inleiding

Ter voorbereiding op de bestuurswissel na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 is de projectopdracht Bestuurswissel 2026 vastgesteld met als doel: een soepele overdracht bewerkstelligen naar en ondersteuning van het nieuwe bestuur. De aanpak bouwt voort op ervaringen uit 2022 en omvat zes hoofdproducten, waarvan het Terugblikmemo door het college als eerste product eind 2025 wordt opgeleverd. Bijgaand treft u het concept-Terugblikmemo aan met daarbij het voorstel om deze definitief vast te stellen. Daarin informeert u aan het einde van de bestuursperiode 2022-2026 de gemeenteraad aan het einde van de bestuursperiode 2022-2026 over de bereikte resultaten en de belangrijkste ontwikkelingen gedurende deze periode.

2. Beoogd effect

Het publiceren van het Terugblikmemo vergroot transparantie, ondersteunt democratische verantwoording en biedt inzicht in resultaten en uitdagingen van de afgelopen bestuursperiode.

3. Argumenten

- 3.1. *Afronden van een bestuursperiode als opmaat naar de komende bestuursperiode*
Het Terugblikmemo laat op hoofdlijnen zien wat er is bereikt en waar uitdagingen liggen

4. Kanttekeningen

Het Terugblikmemo is geen gedetailleerde verantwoording; die is al op andere manieren afgelegd, zoals via de jaarrekening en monitoringsrapportages vanuit de verschillende teams en programma's.

5. Financiën

Geen

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Geen

b) Communicatie

Geen specifieke nadere communicatie. Lokale pers wordt geattendeerd

7. Vervolgstep

- Aan de gemeenteraad aanbieden voor 22-12-2025

8. Bijlagen

- Terugblikmemo Bestuursperiode 2022-2026

Terugblikmemo

Bestuursperiode 2022-2026

Voorwoord

De afgelopen bestuursperiode stond in het teken van bouwen aan een toekomstbestendige gemeente Barneveld. We vertaalden **ambities** naar concrete plannen en projecten, terwijl we inspeelden op nieuwe maatschappelijke vraagstukken en veranderende omstandigheden. Steeds zochten we naar oplossingen die aansluiten bij de behoeften van onze inwoners en de uitdagingen van deze tijd.

Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners hebben we belangrijke keuzes gemaakt. Cruciale koersdocumenten – de **Omgevingsvisie** en de **Visie Sociaal Domein** – vormen ons kompas richting 2040. Deze visies markeren de omslag naar een meer strategische en integrale aanpak. Daarbij ontwikkelden we instrumenten om structureel te werken aan duurzame oplossingen, zoals het **Meerjaren Investeringsplan** voor grip op financiën. De **Midtermreview** was halverwege de bestuursperiode een belangrijk ijkpunt. Nu maken we de eindbalans op: er is veel bereikt, van nieuwe visies tot tastbare projecten. Daar kunnen goed op terug kijken. Tegelijk zien we ook dat niet alles is gelukt zoals we ons hadden voorgenomen. Er liggen nog grote opgaven, zoals woningbouw, bereikbaarheid, nieuwe bedrijventerreinen, toekomstbestendig landelijk gebied, uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd en het versterken van een weerbare samenleving. Ook die **reflectie** laten we in deze Terugblik zien: successen én de punten waar nog werk te doen is.

Deze periode kenmerkte zich door **samenspel**: met inwoners, organisaties en ondernemers via nieuw vastgesteld participatiebeleid. Ook het samenspel tussen college en raad ontwikkelde zich sterk. Soms waren er momenten dat het schuurde en we elkaar opnieuw moesten vinden.

Gaandeweg is de samenwerking geïntensiveerd. We hebben elkaar vaker opgezocht, meer betrokken en samen gewerkt aan een goed bestuurlijk proces. Dat gebeurde via nieuwe vormen zoals tussentijdse consultatie van de raad (bijvoorbeeld bij de visie Sociaal Domein), de raads werkgroep Omgevingswet, extra actualiteitensessies en een versterkt overleg in de driehoek organisatie–college–raad. We doen het tenslotte met elkaar én voor onze inwoners. We kijken terug op een vruchtbare samenwerking. De brede steun voor de belangrijkste beleidsstukken en de actieve betrokkenheid van de raad hebben we zeer gewaardeerd.

Het Terugblikmemo biedt een beknopte impressie van de afgelopen vier jaar. Wij hopen dat het u helpt om met een brede blik terug te kijken en met vertrouwen vooruit te kijken naar de volgende fase in het bestuur van onze gemeente. Barneveld staat voor uitdagingen én kansen.

We kijken terug op een periode waarin een stevige basis is gelegd. Nu is het tijd om door te bouwen aan de ambities en om te zetten in verdere resultaten. De nadruk dus op uitvoeren. Dat doen we samen met en in opdracht van de gemeenteraad, onze inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers. Met een brede blik en vertrouwen in de toekomst van onze gemeente.

Het college van burgemeester en wethouders

Jacco van der Tak
Jolanda de Heer-Verheij
Mijntje Pluimers-Foeken
Bennie Wijnne
Wim Oosterwijk

Inhoudsopgave

Voorwoord	2		
1. Inleiding	4		
2. Tussentijdse ontwikkelingen	8		
3. Sociale opgaven	10		
3.1 Groeien naar zelfstandigheid	11		
3.2 Meedoen naar vermogen	12		
3.3 Samen oud worden	13		
4. Fysieke opgaven	15		
4.1 Samenhangende benadering van de leefomgeving	16		
4.2 De groei van de gemeente Barneveld ...	16		
4.3 Mobiliteit en bereikbaarheid	17		
4.4 Aantrekkelijk ondernemersklimaat	18		
4.5 Leefbare dorpen en wijken	18		
4.6 Perspectief voor het landelijk gebied ...	19		
4.7 Klimaat en energietransitie	20		
5. Bestuurlijk-organisatorische opgaven ..	22		
5.1 Samenwerken in netwerken	23		
5.2 Verstevigen positie in de regio	24		
5.3 Versterken realisatiekracht	24		
5.4 Financieel perspectief bestuursperiode en uitgangspunten	25		
6. Tot slot	26		

1

Inleiding

1. Inleiding

In 2026 vinden op 18 maart de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Om een soepele overdracht naar en ondersteuning van het nieuwe gemeentebestuur mogelijk te maken, bereiden we in de aanloop naar deze bestuurswissel een aantal documenten voor. Allereerst dit **Terugblikmemo** van het college over de afgelopen bestuursperiode, gevolgd door het ambtelijke **Overdrachtsdocument** dat direct na 18 maart aan de gemeenteraad zal worden aangeboden. Daarin wordt inzicht geboden in de belangrijkste thema's, trends, opgaven en benodigde keuzes voor de komende bestuursperiode.

Met dit Terugblikmemo geven we een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten van de afgelopen vier jaar. Het is geen gedetailleerde verantwoording; die is al op andere manieren afgelegd, zoals via de jaarrekening en monitoringsrapportages vanuit de verschillende teams en programma's. In dit Terugblikmemo komen de hoofdlijnen samen: wat is er gedaan en gerealiseerd, welke inspanningen hebben iets opgeleverd en welk huiswerk ligt er nog? We doen dat aan de hand van de drie centrale opgaven waarmee we deze periode zijn begonnen en die ook het uitgangspunt vormden voor de Midterm Review (2024).

1. Sociale opgaven

Kansen voor iedereen om mee te doen en zich te ontwikkelen.

2. Fysieke opgaven

Groei van Barneveld, kwaliteit van de leefomgeving en de transitie naar duurzaamheid.

3. Bestuurlijk-organisatorische opgaven

Samenwerking, regionale positie en financiële kaders.

Vier jaar geleden stonden we voor deze drie grote opgaven. We wisten: de uitdagingen van een groeiende gemeente vragen om meer dan losse oplossingen. Daarom kozen we voor het doorzetten van een al eerder ingezette omslag – van sectoraal naar integraal, van zelf doen naar samen doen.

Van zelfredzaamheid naar samenredzaamheid

We hebben onze rol als gemeente opnieuw gedefinieerd: niet terugtreden, maar verbinden. Niet alles zelf oplossen, maar samen doen. Daarbij vertrouwen we steeds meer op de kracht van de gemeenschap: veel oplossingen liggen in het dagelijks leven, bij burens die naar elkaar omzien en organisaties die verantwoordelijkheid nemen. We beseffen ook dat niet alles maakbaar is en er niet altijd een professional nodig is. Onze rol is faciliteren en ondersteunen waar dat nodig is, denk aan de Ontwikkelcoöperatie op Harselaar waarbij bedrijven investeren in een toekomstbestendig bedrijventerrein.

Anders kijken, anders doen

De afgelopen jaren hebben we verder invulling gegeven aan het werken vanuit de bedoeling. We werken: minder vanuit gebruikelijke structuren of oplossingen, maar vooral vanuit het doel dat we samen willen bereiken. Daarvoor doen we wat nodig is. Dit hebben we in deze periode ook meer in de vorm van programma's gedaan. Het programma Bestaanszekerheid laat zien hoe breed we kijken: niet alleen naar financiële aspecten, maar ook naar de directe relatie met wonen, gezondheid en welzijn. Dat is de nieuwe manier van denken.

Ook bij fysieke projecten zoals bij reconstructie van wegen zien we de omslag. Door alle relevante aspecten mee te nemen en te werken vanuit een integrale aanpak en visie. Zo handelen we beter gefundeerd en vertalen die visie naar meerjarige uitvoering.

Werken vanuit de bedoeling en vanuit integraliteit vraagt om flexibiliteit, samenwerking en het lef om over grenzen van beleidsterreinen heen te

stappen. Het is een proces dat niet lang geleden is gestart en waarin echt nog krachtige stappen moeten worden gezet.

Visies als kompas

Deze omslag is verankerd in twee pijlers: de Omgevingsvisie en de Visie Sociaal Domein. Samen vormen ze één kompas voor een leefbare gemeente waarin ruimte en samenleving in balans zijn. Fysieke keuzes zoals woningbouw en infrastructuur beïnvloeden sociale vraagstukken als betaalbaarheid en cohesie – en omgekeerd. Zo bouwen we aan een toekomstbestendig Barneveld.

Vooruitkijken en verantwoord groeien

De omslag is tenslotte ook zichtbaar geworden bij het verleggen van onze focus. Naast het op orde houden van de basis hebben we ingezet op verantwoorde groei voor de lange termijn. De uitdagingen van een snelgroeiende gemeente vragen om gerichte beleidsimpulsen én een financiële terugblik. Met instrumenten zoals het Meerjaren Investeringsplan bereiden we investeringen voor die de gemeente Barneveld ook over twintig jaar sterk en leefbaar houden.

Leeswijzer

De verdere uitwerking en opbouw van dit document is als volgt:

- **Hoofdstuk 2: Tussentijdse ontwikkelingen**
Onvoorziene gebeurtenissen en trends die invloed hadden op beleid en uitvoering, zoals geopolitieke spanningen, energiecrisis, stikstofproblematiek en digitalisering.
- **Hoofdstuk 3: Sociale opgaven**
De inzet op de drie centrale thema's: Groeien naar zelfstandigheid, Meedoen naar vermogen en Samen oud worden.
- **Hoofdstuk 4: Fysieke opgaven**
De ruimtelijke en economische uitdagingen: groei van Barneveld, leefbare en veilige dorpen en wijken, ondernemersklimaat, landelijk gebied en de energietransitie.
- **Hoofdstuk 5: Bestuurlijk-organisatorische opgaven**
Samenwerking, regionale positie, realisatiekracht en financieel perspectief.
- **Hoofdstuk 6: Tot slot**
Een korte reflectie en blik vooruit naar het Overdrachtsdocument.

Visie Sociaal Domein 2040

Deze visie legt nadruk op samenredzaamheid, preventie en het versterken van sociale netwerken. Het principe **Zelf-Samen-Gemeente** blijft leidend: inwoners, gemeenschappen en gemeente pakken ieder hun rol. De visie maakt expliciet de verbinding met de Omgevingsvisie, omdat sociale en fysieke vraagstukken onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Vier opgaven staan centraal:

1. **Verbondenheid in groeiende gemeenschappen** – sociale cohesie behouden en versterken.
2. **Gelijke kansen op meedoen en ontwikkelen** – ongelijkheid actief tegengaan.
3. **Gezond en weerbaar samenleven** – brede benadering van gezondheid en veerkracht.
4. **Passende woonsituatie met de juiste hulp en ondersteuning** – inspelen op woningtekort en langer zelfstandig wonen.

De visie vormt een kompas voor beleid en uitvoering richting 2040.

Lagenbenadering als verbindend principe

Hoe we onze omgeving inrichten, bepaalt in hoge mate hoe mensen samenleven, zich ontwikkelen en zich verbonden voelen. Ruimtelijke keuzes scheppen randvoorwaarden voor sociale samenhang, gezondheid en participatie. Daarom kiest Barneveld voor een integrale benadering: de **lagenbenadering**. Naast de drie traditionele lagen – ondergrond, netwerken en functies – is een vierde laag toegevoegd: de sociale laag. Zo wegen sociale opgaven volwaardig mee bij ruimtelijke keuzes en ontstaat samenhang tussen de Omgevingsvisie en de Visie Sociaal Domein.

Omgevingsvisie Barneveld 2040

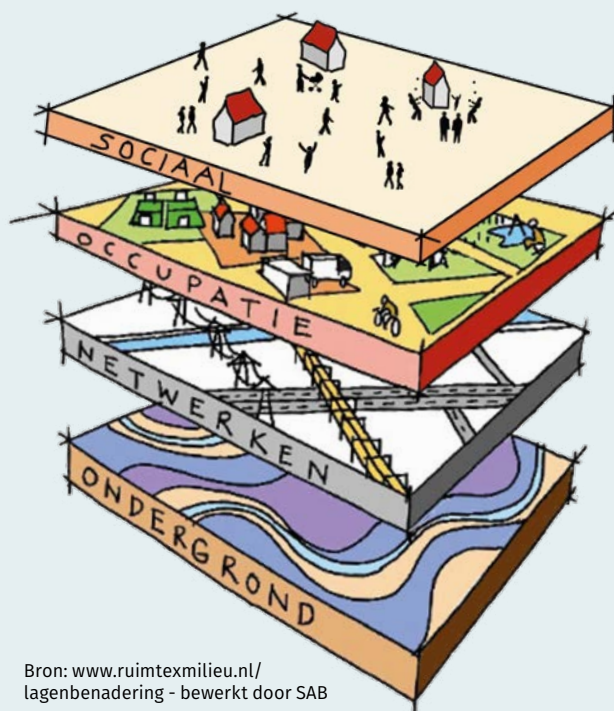
Deze visie geeft richting aan de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving tot 2040 en geeft antwoord op de grote opgaven in onze gemeenten transitie van het landelijk gebied en de opgaven op het vlak van gezondheid en duurzaamheid.

Centraal staan vijf hoofdopgaven:

1. **Een gezond en toekomstbestendig Barneveld** – inspelen op klimaatverandering, duurzaamheid en een veilige, gezonde omgeving.
2. **Prettig leven in vitale dorpen** – voldoende woningen, leefbare kernen en een aantrekkelijke woonomgeving.
3. **Ruimte voor ondernemerschap** – versterken van werkgelegenheid, innovatie en bereikbaarheid.
4. **Waardevol landelijk gebied** – balans tussen landbouw, natuur, recreatie en landschap.
5. **Bereikbaar nu en in de toekomst** – duurzame, veilige en goed verbonden infrastructuur.

De visie benadrukt de samenhang tussen fysieke en sociale opgaven en sluit daarmee direct aan op de Visie Sociaal Domein.

Bron: www.ruimtexmilieu.nl/
lagenbenadering - bewerkt door SAB

2

Tussentijdse ontwikkelingen

2. Tussentijdse ontwikkelingen

Tijdens de coalitieperiode 2022–2026 heeft de gemeente Barneveld te maken gehad met ontwikkelingen die bij de start van de bestuursperiode nog niet waren voorzien. Deze gebeurtenissen en trends hebben invloed gehad op het gemeentelijk beleid, de uitvoering en de samenwerking met inwoners en partners. We stippen deze in dit hoofdstuk kort aan en komen daar in de volgende hoofdstukken op terug.

Aan het begin van de bestuursperiode speelde het einde van de **COVID-crisis**. De gevolgen van deze periode waren merkbaar, onder andere in de mentale en fysieke gezondheid van inwoners, een toename van eenzaamheid en leerachterstanden bij kinderen en jongeren. Deze effecten vroegen om extra aandacht en inzet, vooral in de eerste jaren van de coalitieperiode.

De **oorlog in Oekraïne** had directe impact op het werk van de gemeente, met name door de opvang van vluchtelingen en de organisatie van passende huisvesting en ondersteuning. Breder gezien zorgden **geopolitieke spanningen** voor onzekerheid en druk op energievoorziening en internationale relaties. Daarnaast investeert het Rijk weer fors in **defensie** en dat heeft grote gevolgen voor de Veluwe met al zijn kazernes en oefenterreinen.

De daaropvolgende **energiecrisis** en stijgende inflatie raakten inwoners en ondernemers in hun dagelijks leven. Naast de al bestaande armoede- en schuldenproblematiek werden hierdoor problemen rond bestaansonzekerheid zichtbaarder. Daarom werd het programma **Bestaanszekerheid** opgezet, waarin extra aandacht werd besteed aan financiële zekerheid en het verminderen van geldzorgen, positieve gezondheid en passend wonen. Tegelijkertijd was er sprake van een periode van hoogconjunctuur. Ondanks de tussentijdse crises bleef de economie veerkrachtig, met een lage werkloosheid en een hoge participatiegraad.

Toch betekende economische voorspoed niet dat alle maatschappelijke spanningen verdwenen. Het vertrouwen in de overheid nam verder af en er is sprake van polarisatie, mede door landelijke discussies en de nasleep van corona. Dat was ook in onze gemeente merkbaar. Daarnaast speelden lokaal thema's die tot stevige gesprekken leidden, zoals de komst van de wolf en de plannen voor een AZC. We hebben ingezet op een

open gesprek, transparantie en het betrekken van verschillende perspectieven, om begrip en verbinding te bevorderen. 'Weerbaarheid en veerkracht' kwamen hoog op de landelijke bestuurlijke agenda, wat leidde tot opdrachten voor Veiligheidsregio's en VNG. Gemeenten kregen een centrale rol in het versterken van samenredzaamheid en startten daarom de lokale aanpak '**Weerbare Samenleving**'.

Binnen de fysieke leefomgeving deden zich nieuwe uitdagingen voor. Netcongestie en andere ruimtelijke en economische knelpunten beperkten de mogelijkheden voor woningbouw, bedrijventerreinen en duurzame energieprojecten en vragen om slimme oplossingen. De **stikstofproblematiek** leidde na nieuwe gerechtelijke uitspraken tot verdere onduidelijkheid, onmogelijkheden en vertragingen in ruimtelijke plannen en vergunningsprocedures. Daarnaast kreeg de gemeente te maken met technologische en maatschappelijke veranderingen. Digitalisering en kunstmatige intelligentie (**AI**) bieden nieuwe kansen voor dienstverlening en besluitvorming, maar roepen ook ethische en organisatorische vragen op.

Verder kondigde het Rijk een verandering van de systematiek van het **Gemeentefonds** per 2026 aan, met structureel minder inkomsten voor gemeenten vanaf dat jaar. In het algemeen was er sprake van fluctuerende rijksinkomsten met een accentverschuiving naar diverse vormen van tijdelijke bekostiging door het Rijk. Ontwikkelingen die er zijn en waarop de gemeente Barneveld heeft geanticipeerd door een andere manier van begroten en plannen. Met meer nadruk op realistisch begroten, tijdige bijsturing en het creëren van reserves om toekomstige opgaven op te vangen.

Al deze ontwikkelingen hebben het werk van de gemeente complexer en dynamischer gemaakt, maar ook geleid tot nieuwe inzichten, samenwerkingen en beleidsinitiatieven die de basis vormen voor de toekomst. In de hiernavolgende impressie op hoofdlijnen is dit ook terug te zien.

3

Sociale opgaven

3. Sociale opgaven

De gemeente Barneveld zette deze bestuursperiode in op drie centrale sociale opgaven: Groeien naar zelfstandigheid, Meedoen

naar vermogen en Samen oud worden.

Vanuit deze drie opgaven is gewerkt aan meer samenhang en integraliteit binnen het sociaal domein. Tegelijkertijd werd duidelijk dat maatschappelijke ontwikkelingen – zoals vergrijzing, toenemende bestaansonzekerheid, druk op de woningmarkt en veranderende zorgbehoeften – vragen om een bredere blik en een lange termijnstrategie.

Daarom is in deze periode gewerkt aan de Visie Sociaal Domein 2040. Deze visie bouwt voort op de bereikte resultaten, maar kijkt verder vooruit. Ze legt nadrukkelijk de verbinding tussen sociale en fysieke opgaven en zet in op preventie, samenwerking en het versterken van de eigen kracht van inwoners. Zo anticiperen we op toekomstige uitdagingen en zorgen we

dat beleid en uitvoering ook in de komende jaren effectief en duurzaam blijven.

Kern van de visie is een samenleving waarin mensen zich verbonden voelen, gelijke kansen hebben om mee te doen en zich kunnen ontwikkelen, gezond en weerbaar samenleven, en wonen in een passende omgeving met de juiste hulp en ondersteuning. Samen met de Omgevingsvisie vormt deze visie nu de kapstok voor het gemeentelijk beleid en de strategie voor de komende jaren.

Naast de voorziene opgaven kwamen er ook veel onvoorziene ontwikkelingen op ons af. De energiecrisis, de oorlog in Oekraïne, de toename van bestaansonzekerheid en de nasleep van de coronapandemie hadden grote impact op inwoners en op het gemeentelijk beleid. Deze ontwikkelingen vroegen om flexibiliteit, extra inzet van de organisatie en het versterken van het vangnet voor kwetsbare groepen.

3.1 Groeien naar zelfstandigheid

Binnen deze opgave stond de gezonde en veilige ontwikkeling van kinderen en jongeren centraal.

De gemeente heeft geïnvesteerd in een steviger lokaal netwerk, met meer samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp en preventieve partners. Dit leidde tot de oprichting van het **Platform Jeugd**, waarin onder andere het CJG, Connect en onderwijsinstellingen samenwerken aan een gezamenlijke ontwikkel- en werkagenda.

De aanpak **Kansrijke Start** gericht op de eerste 1.000 dagen van een kind werd versterkt. Er werd ingezet op het voorkomen van uithuisplaatsingen en het bieden van kleinschalige opvang dichtbij huis, met extra aandacht voor pleeggezinnen en gezinshuizen. De gemeentelijke toegang tot jeugdhulp werd versterkt, met meer aandacht voor normaliseren, preventie en laagdrempelig aanbod. Daarbij werd gebruikgemaakt van oplossingsgericht werken en de verklarende analyse. Daarnaast investeerden we meer in

preventie: we belegden meer taken bij het CJG, om daarmee meer in te zetten op normaliseren en geïndiceerde hulp en ondersteuning te voorkomen.

Een belangrijk speerpunt was het tegengaan van middelengebruik onder jongeren. De gemeente ontwikkelde de WISE-aanpak, een integrale lokale aanpak gericht op een gezonde, veilige en kansrijke leefomgeving. Deze aanpak is gebaseerd op het bekende IJslandse model. Daarnaast het Gezonde Leefstijlakkoord afgesloten met maatschappelijke partners. Daarmee zetten we ons samen in voor het voorkomen van alcoholgebruik, een rookvrije generatie en meer bewegen.

De coronacrisis had veel impact op het sociaal en mentaal welbevinden van jongeren. Via het Nationaal Programma Onderwijs en het actieplan 'Aandacht voor Elkaar' werd ingezet op herstel van leerachterstanden en sociaal-emotionele schade. Er werd extra jongerenwerk ingezet en structurele behoeften werden in kaart gebracht. De coronacrisis leidde ook tot een hoge druk op de jeugdgezondheidszorg. Een deel van de taken werd daardoor afgeschaald en er was extra investering nodig in de jeugdgezondheidszorg.

De druk op jeugdhulp bleef groot, waardoor we ook te maken hadden met toenemende wachttijden. Afwijkend gedrag van een kind of jongere wordt vaak gezien als iets dat speciale hulp vereist, terwijl dit soms voortkomt uit problemen in het gezin, zoals scheiding of geldzorgen. Maar door de focus op het kind belanden er steeds meer kinderen en jongeren in de jeugdhulp, krijgen ze intensievere begeleiding en duurt de hulp langer (medicalisering). We zetten daarvoor in op normaliseren, maar we realiseren ons dat dit een lange adem vraagt. De landelijke **Hervormingsagenda Jeugd**, met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken en daaraan gekoppeld een financiële taakstelling, werd vertaald in een lokaal plan en zet ook in op het tegengaan van medicalisering en het bevorderen van normaliseren.

De behoefte aan huiswerkplekken voor gezinnen met een kleine beurs werd in beeld gebracht, als onderdeel van de bredere inzet op kansengelijkheid. En de gemeente nam deel aan de landelijke Gelijke Kansen Alliantie (GKA) waarbij samen met scholen en maatschappelijke partners gewerkt wordt aan het verbeteren van kansengelijkheid in het onderwijs. Tot

slot is er in samenwerking met de scholen een voltijdse nieuwkomersschool primair onderwijs gerealiseerd. Ondanks onze inzet blijft het verkleinen van kansenongelijkheid een grote opgave. Het aantal voortijdig schoolverlaters is gestegen en vraagt om blijvende aandacht.

Op het gebied van cultuur is een **integrale cultuurvisie** met uitvoeringsagenda gerealiseerd waarin de lokale culturele basis en de verbinding met andere beleidsterreinen verankerd is. Ook versterkten we daarmee onze inzet op erfgoed. Ook is de regionale cultuursamenwerking met de Foodvalley gemeenten gestart om de culturele infrastructuur en cultuur- en erfgoedparticipatie te versterken. Ook hernieuwden we het convenant cultuureducatie, waarbij we de doelgroep uitbreidden met het Voortgezet Onderwijs. De **bibliotheek** kreeg een bredere maatschappelijke functie, met aandacht voor basisvaardigheden en toegankelijkheid voor kinderen en minima.

De verzelfstandiging van **Stichting Connect** was een nieuwe fase in het jongerenwerk, sport en cultuur. De organisatie ondersteunt initiatieven vanuit de samenleving en draagt bij aan eigenaarschap en betrokkenheid. Sport en bewegen werden ingezet om sociaal-maatschappelijke doelen te bereiken, in lijn met het sportaccommodatiebeleid en het nieuwe **Sport- en Beweegakkoord II**. Ook werd het Maatschappelijk Sportfonds herzien om nog toegankelijker maatschappelijke sport- en beweeginitiatieven te ondersteunen.

3.2 Meedoen naar vermogen

Binnen deze opgave stond participatie centraal: meedoen in de samenleving en op de arbeidsmarkt.

De gemeente investeerde in een sterk lokaal netwerk en werkte samen met initiatieven zoals het Diaconaal Netwerk, Sociaal Vitaal (voorheen Voedselhulp Voorthuizen), Hulp aan Elkaar, Rise Up Barneveld en Samen tegen Armoede.

Het aantal bijstandsuitkeringen bleef relatief laag (ongeveer de helft van het landelijk gemiddelde), onder andere door krapte op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd werd de doelgroep complexer. Er werd succesvol ingezet op **loonkostensubsidie** en re-integratie op reguliere werkplekken. Daarvoor werd ook via het Werkgeversservicepunt ingezet op een sterkere samenwerking met werkgevers, waardoor meer mensen met afstand arbeidsmarkt daadwerkelijk perspectief kregen.

Voor inwoners voor wie betaald werk niet haalbaar was, werd ingezet op andere vormen van maatschappelijke participatie.

Het **Taalhuis en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)** zijn opgericht om basisvaardigheden te versterken. Daarmee is een netwerk opgebouwd dat bewust is van de gevolgen van beperkte basisvaardigheden, getraind is in het herkennen en doorverwijzen, en samenwerkt om passend aanbod te bieden.

Er werd ingezet op **vroegsignalering** van schulden, een samenwerking met woningverhuurders, zorgverzekeraars en nutsbedrijven om huishoudens met een risico op schulden snel te kunnen bereiken. Professionals en vrijwilligers werden getraind om financiële problemen te herkennen en bespreekbaar te maken en we versterkten de positie van het Sociaal Juridisch Steunpunt.

Om inclusie te bevorderen, is het **Beleidskader Inclusie** opgesteld. Het kader helpt doelgericht beleid te maken en concrete stappen te zetten naar een gemeente waarin iedereen zich welkom en gezien voelt. Tegelijkertijd zien we dat dit een grote opgave blijft. Uit recent onderzoek blijkt dat sommige groepen zich nog steeds buitengesloten voelen, zoals inwoners met een migratieachtergrond, ouderen en mensen die zich identificeren als LHBTIQ+.

Ook de oorlog in Oekraïne had grote impact. In korte tijd werden opvanglocaties gerealiseerd en circa 400 Oekraïense ontheemden opgevangen. De komst van mensen uit Oekraïne deed een groot beroep op de gemeente en op vele vrijwilligers, zoals voor het organiseren van taallessen, onderwijs, leerlingenvervoer, de verstrekking van leefgeld en de ondersteuning van particulieren die opvang boden. De gemeente kreeg een grotere taakstelling voor het opvangen van statushouders en voerde de nieuwe **Wet Inburgering 2021** uit. Daarbij zien we een blijvende opgave om statushouders sneller en beter te laten deelnemen aan werk en samenleving. Voor veel mensen duurt het nog te lang voordat zij een plek op de arbeidsmarkt vinden, ondanks inzet van gemeente, partners én statushouders zelf. De komst van een **asielzoekerscentrum (AZC)** werd voorbereid, met aandacht voor leefbaarheid en draagvlak.

De **energiecrisis** leidde tot extra inzet op armoedebestrijding. De gemeente verstreekte energietoeslagen en werkte samen met lokale

initiatieven zoals 'Geef de Warmte Door' en de 'Warme Huiskamer'. We hebben de energietoeslag verstrekt aan huishoudens met een laag inkomen. Hierbij hebben we een hogere inkomensgrens gehanteerd dan de landelijke richtlijn. Daardoor kreeg een grotere groep inwoners een tegemoetkoming in de gestegen energieprijzen. Het minimabeleid werd verruimd om gezinnen met een laag inkomen te ondersteunen.

Bestaansonzekerheid werd een urgenter thema bij een grotere groep inwoners, mede door de coronacrisis, energiecrisis en het woningtekort. Daarom werd het **programma Bestaanszekerheid** opgezet, met drie pijlers: financiële zekerheid en geldzorgen, positieve gezondheid en passend wonen. Ervaringskennis werd benut en de eerste stappen in het programma zijn gezet. Tegelijkertijd staan we nog aan het begin: bestaanszekerheid blijft een grote opgave voor de komende jaren, ook al is armoede in onze gemeente niet altijd zichtbaar.

3.3 Samen oud worden

Binnen deze opgave stond het versterken van de kwaliteit van leven van ouderen en de inzet op preventie centraal. De gemeente investeerde in meer samenwerking tussen wonen, zorg en welzijn. Bijvoorbeeld via het bestuurlijk overleg Wonen, Zorg en Welzijn. Ook werd de **Lokale Ouderenalliantie Barneveld** opgericht, een netwerk van circa 30 publieke en private partners dat zich inzet voor het voorkomen van ouderenmishandeling en financieel misbruik.

De afgelopen periode nam, in lijn met de landelijke ontwikkelingen en de gevolgen van de coronacrisis, eenzaamheid toe. Evenals de belasting van mantelzorgers. Het aantal zelfstandig wonende ouderen steeg, in lijn met landelijke trends. De inzet op preventie leidde tot een lichte daling van immateriële Wmo-voorzieningen, terwijl materiële voorzieningen zoals scootmobielen en trapliften stegen. De transformatie van **Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis** werd voortgezet, maar vraagt nog veel inzet en het realiseren van voldoende draagvlak en ondersteuning in de wijken.

De **Woonzorgvisie 2025–2029** werd vastgesteld. Vanuit deze visie streven we samen met inwoners en maatschappelijke partners naar inclusieve wijken, waar iedereen, jong en oud, met of zonder beperkingen, (zo lang mogelijk) zelfstandig kan wonen en actief kan deelnemen aan de samenleving.

Algemene voorzieningen zoals ontmoetings-activiteiten voor ouderen en **Automaatje** werden uitgebreid. **Mantelzorgondersteuning** kreeg extra aandacht via dagopvang en logeeropvang. Toch zien we dat de druk op mantelzorgers toeneemt, mede door de vergrijzing. We zijn gestart met **Welzijn op Recept** om eenzaamheid - vooral onder ouderen - te verminderen en medische klachten te voorkomen via sociale oplossingen. Ook andere doelgroepen worden steeds meer bereikt. Tegelijkertijd blijft eenzaamheid een groeiend probleem dat blijvende inzet vraagt, juist in een vergrijzende samenleving.

Er werd stevig ingezet op meer samenwerking tussen het sociaal en medisch domein. Er werd daarvoor lokaal en regionaal uitvoering gegeven aan het landelijke **Gezond en Actief Leven Akkoord** en het **Integraal Zorgakkoord**. Hiervoor vormden we samen met regiopartners het netwerk Vitale Gelderse Vallei en sloten we

voor een aantal onderdelen aan bij regio Samen Sterker Eemland. Lokaal bleven we inzetten op het **Gezondheidshuis Barneveld**.

De toenemende samenwerking tussen het sociaal en medisch domein brengt aandachtspunten met zich mee: extra druk op het sociaal domein en de financiën, terwijl landelijke randvoorwaarden nog onvoldoende zijn uitgewerkt.

Binnen **de keten dementie** werd gestart met het versterken van domeinoverstijgende samenwerking. De rol van casemanagers werd daarvoor uitgebreid: zij voeren namens de gemeente keukentafelgesprekken en verwijzen inwoners gericht door.

We continueren onze aandacht voor Publieke gezondheid. Een aandachtspunt hierin was de ambulancezorg en de bijbehorende kwaliteitsindicatoren. Mede daarom continueerden en versterkten we onze inzet op het **AED-netwerk** met burgerhulpverleners.

4

Fysieke opgaven

4. Fysieke opgaven

De gemeente Barneveld stond in de bestuursperiode 2022–2026 voor flinke fysieke opgaven.

Deze opgaven zijn sterk

verweven met sociale vraagstukken en raken aan de leefomgeving waarin inwoners wonen, werken en recreëren. De **groei** van Barneveld zette door en vroeg om keuzes die niet alleen de verre toekomst raken, maar ook het hier en nu. Denk aan het behoud van voorzieningen, investeringen in het onderhoud van wegen, het versterken van dorpsstructuren en het verbeteren van de bereikbaarheid.

Naast de geplande opgaven kwamen er ook **onvoorziene ontwikkelingen** op de gemeente af.

De energiecrisis leidde tot urgente vragen over netcapaciteit, betaalbaarheid en verduurzaming. De toestroom van Oekraïense vluchtelingen vroeg om extra opvanglocaties en voorzieningen. Ook de plannen van Defensie vroegen om bestuurlijke afstemming, communicatie en het bewaken van de balans tussen nationale veiligheid en lokale belangen, wat geleid heeft tot een eerste set afspraken. Deze zijn vervat in een bestuurlijk voornemen dat in juni 2025 is ondertekend door Defensie, provincie en de gemeenten Barneveld, Ermelo en Apeldoorn. Daarnaast nam de stikstofproblematiek als gevolg van nieuwe uitspraken toe, waardoor plannen in de fysieke leefomgeving nog meer onder druk kwamen (en komen) te staan en verdere vertraging opliepen.

4.1 Samenhangende benadering van de leefomgeving

In het fysieke domein is in deze periode gewerkt aan een samenhangende benadering van de leefomgeving. De implementatie van de Omgevingswet vroeg om een nieuwe manier van werken, waarin integraliteit en verbinding tussen de verschillende domeinen centraal staan. De gemeente ontwikkelde haar eigen werkwijze, passend bij de Barneveldse context. Een belangrijk hoogtepunt was de vaststelling van de **Omgevingsvisie Barneveld 2040** door de gemeenteraad in 2025. Deze visie legt de ruimtelijke keuzes vast richting 2040 en verbindt de fysieke leefomgeving nadrukkelijk met het sociaal domein. Samen met de Visie Sociaal Domein vormt zij nu de kapstok voor het gemeentelijk beleid en de strategie voor

de komende jaren. En door elke vier jaar dit document te actualiseren, blijft het een levend en actueel document.

4.2 De groei van de gemeente Barneveld

Centraal in deze opgave stond het in goede banen leiden van de groei van de gemeente Barneveld. Die groei heeft zich evenals in de vorige bestuursperiodes doorgezet. Onze insteek daarbij is geweest dat we groei zien als bouwen aan een groeiende samenleving met niet alleen woningen, maar ook voorzieningen, wegen en werk dat dichtbij is. Belangrijke ontwikkeling is dat we met woonwijk Bloemendal onderdeel zijn geworden van het **Grootschalig woningbouwgebied Foodvalley**. Dit heeft ons extra middelen opgeleverd vanuit het Rijk, onder andere in te zetten voor aansluiting Barneveld Noord op de A30.

Jaarlijks werden gemiddeld **350 woningen** toegevoegd (2021-2024), verspreid over alle dorpen. In Barneveld zijn Bloemendal fase 1 en 2 en De Lanen Oost opgeleverd. In Voorthuizen is gebouwd aan de Schoonengweg en het Woonwerklandschap. Ook in Stroe (Wulperveld) en in Kootwijkerbroek (Oostbroek en Puurveenseveld) zijn stappen gezet. Voor Garderen liggen inmiddels duidelijke woningbouwplannen klaar. Daarnaast zijn op diverse plekken inbreidingslocaties gerealiseerd.

Positief is dat in deze periode ook plannen voor huisvesting van arbeidsmigranten concreet zijn gemaakt en in procedure zijn gebracht. Tegelijkertijd onderkennen wij dat met uitzondering van het jaar 2023 de doelstelling om 600 woningen per jaar te realiseren lang niet is gerealiseerd. Belangrijke oorzaken waren langdurige bezwaarprocedures, eisen rond natuurcompensatie, stikstofbeperkingen (vooral bij bedrijventerreinen) en capaciteitsproblemen bij zowel partners als de gemeente. Achteraf bekeken had meer inzet op flexwoningen en andere vormen van wonen (woningsplitsing, familiewonen en tiny houses) de druk kunnen verlichten.

Op basis van de nieuwe Omgevingsvisie is gewerkt aan betaalbaarheid en spreiding met nieuwbouw in alle kernen. Er zijn **Woondeals** afgesloten waarin afspraken zijn gemaakt om minimaal 2/3 betaalbare woningen te realiseren met minimaal 30% sociale huur. Instrumenten als zelfbewoningsplicht, startersleningen en anti-speculatiebedingen werden ingezet om de woningen bereikbaar te houden voor de beoogde doelgroepen. Ook werd ingezet op

levensloopbestendige woningen en werden mogelijke alternatieve woonvormen onderzocht op haalbaarheid.

In 2025 werd de herijkte **Woonvisie 2025–2027** vastgesteld. Hierin werd de ambitie bevestigd om in elk project minimaal 66% betaalbare woningen te realiseren, waarvan ten minste 30% sociale huur. Ook werd ingezet op levensloopbestendige woningen en alternatieve woonvormen, passend bij de veranderende woonbehoeften.

4.3 Mobiliteit en bereikbaarheid

Er zijn stappen gezet in het dossier van de **A1/A30** en Knooppunt Hoevelaken nadat beide projecten eerst door het Rijk waren gepauzeerd. Afspraken zijn gemaakt over de 'botsbocht' en de aanpak van de snelwegaansluitingen Barneveld-Noord en Barneveld-Zuid, waarbij miljoenen euro's zijn toegezegd door het Rijk. Verder heeft onderzoek plaatsgevonden naar een opgedeelde en gefaseerde aanpak van het project A1/A28 Knooppunt Hoevelaken in combinatie met het voorkeursalternatief A1/A30. Verdere afspraken volgen mogelijk begin 2026. Bovenstaande stappen zijn belangrijk, maar er is meer nodig om de gemeente Barneveld bereikbaar te houden.

De **Oostelijke rondweg** heeft met de Omgevingsvisie een verdere onderbouwing gekregen. Daarnaast is er gestart met de financiering voor het project in het kader van verantwoord groeien. Echter, we zijn minder ver dan dat we hadden willen zijn. Voor de komende periode ligt er huiswerk.

Het **openbaar vervoer** kreeg een impuls: nieuwe bushaltes, een busconcessie voor het busvervoer Arnhem-Nijmegen-Foodvalley en plannen voor perronverbreding bij station Barneveld-Centrum maakten het OV aantrekkelijker. Goed openbaar vervoer (zoals de Valleilijn en de lijn Amersfoort-Apeldoorn) en nieuwe vormen van vervoer zijn cruciaal en vragen meer aandacht.

Er zijn meerdere **wegen heringericht** tot 30 km/u zones of de planvorming hiervoor is doorlopen. Voorbeelden zijn de Churchillstraat, Rooseveltstraat, Hoevelakenseweg, Wolweg en Bakkersweg. Ook de reconstructie van de Apeldoornsestraat is gerealiseerd. De **fietsveiligheid** is ook verbeterd met nieuwe oversteken en voorzieningen. Doorgaand vrachtverkeer wordt geweerd uit Garderen voor een betere leefbaarheid en veiligheid. Het parkeerbeheer is gemoderniseerd door middel van kenteken- en cameraparkeren.

In regioverband is de **werkgeversaanpak duurzame mobiliteit** voortgezet. Door de sterke groei van laadpunten en de geactualiseerde laadvisie hebben wij in Barneveld duurzame mobiliteit verder gestimuleerd.

4.4 Aantrekkelijk ondernemersklimaat

Centraal stond het duurzaam faciliteren van economische groei. Tijdens de bestuursperiode 2022-2026 is gericht gewerkt aan het versterken van de lokale economie en het verbeteren van de bereikbaarheid. Daarbij is ingezet op samenwerking met ondernemers, onderwijsinstellingen en regionale partners, met oog voor innovatie, duurzaamheid en leefkwaliteit. De Human Capital Agenda en de **Barneveldse Techniek Opleiding (BTO)** vormden de basis voor een sterke koppeling tussen onderwijs en bedrijfsleven. Zo is gewerkt aan een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, met aandacht voor techniek, digitalisering en veiligheid. Ondernemerschap kreeg extra waardering via gerichte evenementen. Daarnaast waren er de korte lijnen vanuit het **ondernemersloket** dat ondernemers snel en effectief ondersteunt.

De vraag naar **bedrijventerreinen** bleef hoog. De gemeente werkte aan uitbreiding van Harselaar-Zuid, Voorthuizen, Stroe, en Kootwijkerbroek. Regionale afstemming vond plaats via de Visie Werklocaties en het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). Toch is er teleurstelling dat de daadwerkelijke realisatie achterbleef bij de vraag en er onvoldoende nieuwe bedrijventerreinen zijn opgeleverd. Dit blijft een cruciale opgave voor

de komende jaren, waarin we met ambitie en doorzettingskracht willen zorgen voor ruimte die past bij de groei en dynamiek van onze economie. De **economische visie** is geactualiseerd, met aandacht voor clustervorming, innovatie en samenwerking met het bedrijfsleven. De gemeente stimuleerde sectoren zoals voedsel, transport, ICT, diensten en toerisme. Aan versterking van de toeristisch-recreatieve sector is gewerkt door uitvoering van de **Visie Recreatie & Toerisme 2030** en de bijbehorende uitvoeringsagenda. Er is gewerkt aan de ontwikkeling en verbetering van routenetwerken en aan spreiding van bezoekers in tijd en ruimte. Dit gebeurt onder andere via de 'Gouden Randen'-strategie, opgesteld vanuit de regionale Veluwe Agenda 2030. Met de nieuwe **Visie Verblifsrecreatie** en de bijbehorende uitvoeringsagenda hebben we geïnvesteerd in versterking van de sector.

4.5 Leefbare dorpen en wijken

Samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners stond in deze opgave centraal. Met als doel de leefbaarheid, in voorzieningen, in wegen, in groen et cetera, te versterken.

Het gebiedsgericht beleid is in de afgelopen jaren verder ontwikkeld en geïmplementeerd als manier van werken met onder meer de in 2025 vastgestelde '**Samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken**'. We werken via dorpsplannen en gebiedsagenda's aan samenwerking met dorpen en wijken en zoeken de samenwerking met partners in gebied in samen met de Visie Sociaal Domein. We staan hier echt nog aan het begin van een ontwikkeling, die krachtige impulsen nodig heeft om echt door te zetten.

In deze bestuursperiode 2022-2026 zijn meerdere dorpsplannen aangeboden aan het college. Een aantal van deze plannen hebben inmiddels geleid tot afspraken in een **gezamenlijke gebiedsagenda**, zoals voor de dorpen Kootwijkerbroek, Stroe en Zwarteboek-Terschuur. In Voorthuizen wordt gewerkt aan de uitvoering van het Centrumplan en werkt de gemeente samen met inwoners aan de Groene Slinger. Voor Garderen is een deelvisie ontwikkeld om weer aan woningbouw te gaan doen en is het woningbouwproject Garderen-West opgestart. Daarnaast is het **gebiedsplan GEUS** opgesteld. In Stroe en De Glind wordt gewerkt aan een gebiedsgericht omgevingsprogramma, vanuit de Omgevingsvisie.

De gemeente heeft de afgelopen jaren geïnvesteerd in het behoud én de versterking

van voorzieningen. Voor het onderhoud en de uitbreiding van scholen zijn meerjarige afspraken gemaakt met schoolbesturen via het **Integraal Huisvestingsplan Onderwijs**, en hiervoor zijn middelen opgenomen in het Meerjareninvesteringsplan (MIP). Ook is gewerkt aan sportvoorzieningen, zoals de uitbreiding bij SDVB en de voorbereiding van nieuwe sporthallen in Kootwijkerbroek en Zwarteboek/Terschuur. Daarnaast zijn initiatieven ondersteund, waaronder die van de Oranjevereniging, het Boulodrome en Griezeveen. Een bijzondere mijlpaal was de oplevering van het terrein voor Flying Bikes en het buurthuis Bronveld als ontmoetingsplek.

De **openbare ruimte** is versterkt als plek voor ontmoeting, bewegen en leefbaarheid. We hebben geïnvesteerd in het onderhoud van wegen en riolering, vergroening van wijken en het verbeteren van pleinen en straten, zoals het Oldenbarneveldplein. Ter ondersteuning hiervan is het **bomenbeleidsplan** opgesteld.

In 2024 is het **Integraal Veiligheidsplan (IVP)** 2024-2027 vastgesteld. Daarmee hebben we de afgelopen jaren ingezet op het tegengaan van **ondermijning** en het versterken van bestuurlijke weerbaarheid, mede ondersteund door onze deelname aan het Gelders Akkoord. Ook is de digitale veiligheid van kwetsbare inwoners verbeterd door gerichte voorlichtingscampagnes, en hebben we ondernemers bewust gemaakt van risico's tijdens een speciaal congres in 2025. Verder hebben we rijden onder invloed aangepakt met preventieve campagnes én gerichte controles bij evenementen, horeca, sportverenigingen en bedrijven. In 2025 is **'Weerbare Samenleving'** toegevoegd als prioriteit in het IVP. Weerbaar zijn tegen crises en onverwachte bedreigingen vraagt om vooruitdenken en tijdige voorbereiding bij inwoners, organisaties én ondernemers. Samen met de rijksoverheid ondersteunen we dit, om het bewustzijn en gevoel van urgentie te vergroten. We staan hier overigens slechts aan het begin. Er is de komende tijd echt meer nodig om te komen tot een weerbare samenleving die goed is voorbereid. Tenslotte zijn we gestart met het jeugdproject **Veilig in en om scholen**. Daarnaast hebben we bestuurlijke handhaving versterkt, wat leidde tot een duidelijke toename van maatregelen tegen misstanden. Sinds 2025 voeren we BIBOB-beleid uit en passen we de **BIBOB-toets** toe bij risicovolle vergunningen, zoals horeca, vastgoed en zorg.

Naast de prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsplan vroeg ook de actualiteit voortdurend aandacht. Denk aan ondersteuning

bij demonstraties en het versterken van leefbaarheid in dorpen en wijken. Door de **BOA-capaciteit** op peil te brengen, konden we hier effectief op inspelen.

4.6 Perspectief voor het landelijk gebied

De afgelopen bestuursperiode stond in het teken van grote veranderingen in het landelijk gebied. Waar landelijke en provinciale kaders zoals het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het Gelderse Vitaal Landelijk Gebied (VLGG) aanvankelijk richting gaven, verdwenen deze onder het nieuwe kabinet-Schoof van tafel. De onzekerheid over met name rijksregelgeving is hierdoor op velerlei vlak (bijvoorbeeld PAS-melders) gebleven.

De doelen bleven echter staan: natuurherstel, stikstofreductie, verbetering van waterkwaliteit en klimaatadaptatie. We hebben ervoor gekozen niet stil te zitten. In maart 2025 werd het **programma Waardevol Landelijk Gebied** gelanceerd, ons eigen antwoord op het wegvallen van landelijke sturing, en een aanvulling op het **Regionaal Perspectief Landelijk Gebied Regio Foodvalley**.

Nationaal kwam er een aanpak voor

Piekbelaasters met twee vrijwillige Landelijke Beëindigingsregelingen Veehouderijen (LBV en LBV+), agrarische bedrijven met een zeer hoge stikstofdepositie op kwetsbare Natura 2000 gebieden. In Barneveld zijn ongeveer 520 agrarische bedrijven piekbelaster en er hebben 78 bedrijven zich aangemeld om gebruik te maken van de stoppersregeling.

We doen mee aan de **Pilot Ondernemingsplan Aanpak Gelderse Vallei**, een gebiedsgerichte stikstofaanpak piekbelasting voor ondernemers die door willen. Daarmee geven we agrarische ondernemers perspectief voor verduurzaming van hun bedrijfsvoering. In Barneveld en Ede hebben 17 bedrijven hieraan meegedaan. De ondernemingsplannen zijn op papier veelbelovend voor stikstof, water, natuur en klimaat; grootste hobbel in het bieden van perspectief blijft de vergunningverlening (stikstof).

We hebben een eigen **Toetsingskader Landelijk Gebied** (2024) opgesteld waarmee we heldere richtlijnen hebben gegeven voor functieverandering in buitengebied voor stoppende agrarische bedrijven om ongecontroleerde ontwikkelingen in het landelijk gebied te voorkomen. Het proces ernaar toe verliep aanvankelijk wel moeizaam. Gaandeweg hebben we de omslag kunnen maken naar meer samenwerken: niet over boeren, maar mét boeren. Ook is een belangrijke bijdrage geleverd aan het vormgeven van het regionale functieveranderingsbeleid.

Met het **Landschapsplan** hebben we versnipperd beleid samengebracht en geactualiseerd. Het biedt nu heldere toetsingskaders voor ruimtelijke ontwikkelingen en draagt bij aan een aantrekkelijk buitengebied met meer natuur, biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit.

Samen met andere gemeenten in de regio hebben we een **Uitvoeringsaanpak Stikstof Regio Foodvalley** gemaakt, die we willen verankeren onder de **Aanpak Veluwe**. Deze aanpak is bedoeld om tot samenwerking te komen met Rijk en provincie Gelderland. Het uitvoeringsplan bevat maatregelen en kaders om stikstofuitstoot substantieel te reduceren en vergunningverlening weer mogelijk te maken.

Zelf zijn we in 2025 gestart met een gemeentelijk **programma Waardevol Landelijk Gebied**. Met dit programma willen we komen tot een goede balans tussen landbouw, natuur, water, klimaat en leefomgeving. Dit met een toekomstbestendige landbouw, herstel van natuurlijke systemen en versterking van ruimtelijke kwaliteit. We werken hierbij intensief samen met een speciaal opgerichte klankbordgroep, waarin

vertegenwoordigers uit het landelijk gebied meedenken en adviseren.

Daarnaast is een pre-verkenning uitgevoerd voor een **gebiedsproces Barneveld-Ede**, om te komen tot een integrale aanpak voor de opgaven in het landelijk gebied in een groot deel van deze twee gemeenten.

4.7 Klimaat en energietransitie

In 2022 werd het **Programma Duurzaamheid** vastgesteld, met als centrale ambitie: een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving in 2050. Deze ambitie kreeg vorm via zes thema's: Energie, Duurzame Mobiliteit, Klimaatadaptatie, Biodiversiteit en Groen, Circulaire Economie en Duurzaam Voedselsysteem. Het programmatisch werken bracht samenhang, inzicht, flexibiliteit en wendbaarheid bij een complexe opgave waar ontwikkelingen zich snel opvolgen.

Het thema **Energie** kreeg verder vorm.

De gemeente zette in op woningverduurzaming en het tegengaan van energiearmoede (veroorzaakt door de energiecrisis van 2021-2023), onder andere via de succesvolle Witgoedregeling. Netcongestie bleek een remmende factor voor grootschalige opwek en andere ambities; via een gemeentelijke taskforce is een uitvoeringsagenda opgesteld en wordt de impact en oplossingsrichtingen in beeld gebracht. De focus op duurzame opwek van energie aan het begin van deze periode verschoof gaandeweg naar 'zekerheid van energie'. De energiecrisis en geopolitieke spanningen maakten duidelijk dat naast duurzame opwek ook leveringszekerheid en een robuust energiesysteem cruciaal zijn. In dat licht kreeg het initiatief van ondernemers op De Harselaar voor de realisatie van een **Energy hub** concreet vorm, met facilitaire steun van de gemeente. Deze ontwikkeling markeerde een bredere koerswijziging: van uitsluitend duurzame opwek naar het bouwen aan een toekomstbestendig energiesysteem. Als eerste stap in deze richting stelde de gemeenteraad de kaders voor het **Energiebeleidsprogramma** vast. Dit beleidsprogramma, het eerste onder de nieuwe Omgevingsvisie, vormt het kader voor verdere keuzes en investeringen in de energievoorziening van de toekomst.

Als het gaat om **Duurzame Mobiliteit** groeide het aantal elektrische voertuigen en laadpunten. Toch blijft de CO₂-uitstoot door mobiliteit een aandachtspunt. De **laadvisie** is herijkt. We verduurzamen het gemeentelijk wagenpark; een eerste stap daarin was de overgang naar HVO100 als brandstof.

Met het **Klimaatadaptatieplan**, het uitvoeringsplan Klimaatadaptatie, de reconstructies van verschillende wegen en het Oldenbarneveldplein, de KlimaatKeet, subsidies voor groene daken en het afkoppelen van regenwater is Klimaatadaptatie zichtbaar geworden. Indicatoren voor koelteplekken, wateroverlast en groen maken voortgang meetbaar. De uitvoering van het **Biodiversiteitsplan** kreeg vorm via geveltuintjes, Dorpen in het Groen, het Weidevogelproject en educatie.

De gemeente werkte aan een circulaire economie via het opgestelde **Actieplan Circulaire Economie**.

Tegelijkertijd zetten we stappen om circulariteit standaard mee te nemen in gemeentelijke fysieke projecten. Verder informeren en stimuleren we bedrijven en inwoners op dit thema, bijvoorbeeld via het 'Kringlooprondje', het project circulair slopen van vrijkomende agrarische bebouwing (VAB), de circulaire beurs en interviews met koplopers.

Via het regionale programma Voedsel voor een gezond leven werkte Barneveld aan een Duurzaam voedselsysteem. Sinds 2025 valt dit thema onder het programma Waardevol Landelijk Gebied.

5

Bestuurlijk-organisatorische opgaven

5. Bestuurlijk-organisatorische opgaven

De gemeente Barneveld heeft in de bestuursperiode 2022–2026 gewerkt aan het versterken van haar bestuurlijk-

organisatorische fundament. De groei van de gemeente, de veranderende rol van de overheid en de complexiteit van maatschappelijke opgaven vroegen om een organisatie die niet alleen meegroeit in omvang, maar ook in slagkracht, samenwerking en strategisch vermogen. Met de introductie van de

werkvorm programma's, zoals programma's duurzaamheid en bestaanszekerheid, zijn we anders gaan kijken naar het aanpakken van integrale en vaak complexe maatschappelijke opgaven. Werken vanuit de bedoeling en de beweging van sectoraal naar integraal werken, vormden de basis van deze omslag. De schaa sprong richting 80.000–85.000 inwoners maakte het noodzakelijk om te investeren in een toekomstbestendige organisatie en een bestuur dat luistert, verbindt en handelt.

5.1 Samenwerken in netwerken

In deze bestuursperiode heeft de gemeente Barneveld gewerkt aan een vernieuwde **samenwerkingsaanpak**, waarbij de inzet was gericht op het versterken van de samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Niet alleen door te luisteren, maar door samen te werken aan oplossingen die passen bij lokale behoeften. Gebiedsregisseurs waren actief in alle dorpen en wijken en vormen de schakel tussen leefwereld en systeemwereld, bedrijfscontactpersonen deden hetzelfde bij onze ondernemers. Dit resulteerde in diverse gebiedsagenda's.

Met de introductie van gebiedsgericht werken is een belangrijke stap vooruitgezet. Het principe van '**van buiten naar binnen denken**' staat daarbij centraal, maar vraagt nog meer verankering binnen onze organisatie. Nu gebeurt dit vooral aan de randen en fragmentarisch. De uitdaging is om dit denken stevig in onze werkwijze te integreren, zodat het niet alleen buiten, maar ook binnen vanzelfsprekend wordt. Sinds 2023 werkt de gemeente volgens het nieuwe **participatiebeleid**. Sindsdien hebben er vele participatietrajecten plaatsgevonden, waarbij

aandacht was voor een helder en goed doordacht proces en duidelijke rolverdeling. Veilige en constructieve participatie was soms uitdagend bij onderwerpen waar de samenleving verdeeld over was.

Onder andere via het **inwonerspanel Barneveld**, gesprekken met initiatiefnemers en andere kanalen zijn signalen opgehaald en teruggegeven aan beleid en uitvoering. Er is extra ingezet op inclusieve participatie, omgang met verbale agressie tijdens participatietrajecten, versterking van online participatiemogelijkheden en de omgang met inwonersinitiatieven. We zien duidelijke resultaten, maar we zijn er nog niet. Verdere doorontwikkeling is nodig: niet alleen de vorm van participatie verbeteren, maar vooral de echte betrokkenheid en samenwerking stevig borgen.

De gemeente heeft in deze periode geïnvesteerd in het verbeteren van haar **dienstverlening**. De uitgangspunten waren: de vraag van de inwoner en ondernemer staat centraal, dienstverlening is digitaal waar het kan, en persoonlijk waar nodig. De digitale dienstverlening is uitgebreid en beter toegankelijk gemaakt. Tegelijkertijd is ingezet

op het gebruik van begrijpelijke taal, heldere en effectieve communicatie en het versterken van de frontoffice. De eerste categorieën overheidsinformatie zijn actief gepubliceerd (Wet Open Overheid).

De **communicatievisie** is vernieuwd, met aandacht voor proactieve en luisterende communicatie. De gemeente ontwikkelde zich steeds meer tot een organisatie die niet alleen informeert, maar ook actief luistert naar wat er leeft in de samenleving. De newsroom speelde hierin een belangrijke rol door het monitoren van maatschappelijke ontwikkelingen.

5.2 Verstevenigen positie in de regio

De gemeente Barneveld heeft zich in deze collegeperiode meer gepositioneerd als een **zelfbewuste regionale speler**. De oplossingen voor knelpunten waar gemeenten tegenaan lopen liggen vaak op het regionale schaalniveau. Samenwerking binnen regio Foodvalley is noodzakelijk om vooruitgang te boeken. Barneveld heeft vanuit gezamenlijk eigenaarschap voor de regio haar kansen vergroot om de belangrijke opgaven in dit gebied verder te brengen door een sterke partner te zijn voor Rijk en de twee provincies. Veel programma's en ondersteunende initiatieven van provincie, Rijk en Europa verlopen via de regio. Daarvoor is onder meer de samenwerking binnen **Regio Foodvalley** geïntensiveerd, met bijdragen aan de **Woondeal** (versnelling woningbouwprojecten), de Bereikbaarheidsagenda (betere ontsluiting woningbouw Barneveld-Voorthuizen) en het **Regionaal perspectief landelijk gebied**. Ook is toegewerkt naar de wettelijke verplichte vorming van een Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor jeugdhulp. Tegelijkertijd hebben bredere regionale ontwikkelingen, zoals het Integraal Zorgakkoord en gezamenlijke opgaven in het sociaal domein, geleid tot meer samenwerking en afstemming tussen beleidsterreinen. We hebben subsidies binnengehaald via de Regiodeal, het Maatregelpakket voorzieningen en de mobiliteitsmiddelen (ontsluiting Bloemendal). Met de **WoKT-gelden** (Woningbouw op Korte Termijn) van het Rijk wordt een bijdrage geleverd aan de Doorfietsroute Foodvalley (pilot Barneveld Zuid). De gemeente heeft het voortouw genomen in programma's zoals Vitaal Landelijk Gebied en een belangrijke rol gepakt in de nieuwe Strategische agenda Foodvalley.

De samenwerking met Regio Amersfoort is nu meer gefocust op mobiliteit en public affairs. We hebben extra geïnvesteerd in eigen **lobbykracht**

en focus aangebracht in de lobbyagenda met vijf prioritaire dossiers: infrastructuur, stikstof, defensie, woningbouw en de Oostelijke Rondweg. Het netwerk met ook andere regio's als de MRU en regio Stedendriehoek hebben we vergroot en we hebben meer invloed op regionaal, provinciaal en landelijk beleid uitgeoefend op deze dossiers.

5.3 Versterken realisatiekracht

In de bestuursperiode 2022–2026 heeft de gemeente Barneveld gericht gewerkt aan het toekomstbestendiger maken van de organisatie en het versterken van haar realisatiekracht. Vanuit het visiedocument Groeiplan is met het programma **Barneveld groeit!** een impuls gegeven aan de organisatieontwikkeling om goed voorbereid te zijn op de uitvoering van steeds complexer wordende maatschappelijke opgaven. Hiervoor diverse taken en organisatieonderdelen herschikt, in het bijzonder binnen het aandachtsgebied Leefomgeving.

Opgavegericht werken werd opgestart via programmatisch werken en portfoliomanagement. De eerste stappen op portfoliomanagement zijn gezet; hetzij meer nog in het organiseren van de randvoorwaarden. De organisatie werkte op de belangrijkste veranderopgaven in programma's: *Bestaanszekerheid, Waardevol Landelijk Gebied, Fysieke ontwikkelopgave, Duurzaamheid* en *Eigentijdse Dienstverlening*. Het ontwikkelde sturingsmodel biedt een stevige basis om te groeien naar wendbaar, integraal en resultaatgericht werken. Het **strategisch vermogen** is versterkt met de oprichting van het team *Strategie en Regie*, waarin concernstrategie, programmamanagement, public affairs en regiozaken zijn gebundeld. Binnen de organisatie is een strategie netwerk opgezet om multidisciplinaire samenwerking en kennisdeling te bevorderen. **Mens in ontwikkeling** kreeg vorm via de leergang *Barnevelts Leiderschap*. Strategische Personeelsplanning (SPP) is ingevoerd, zodat de organisatie nu en in de toekomst beschikt over de juiste mensen en vaardigheden. Ook is er gewerkt aan

De **bedrijfsvoering** ontwikkelde zich stap voor stap via de managementcyclus. We werkten met concernplannen, teamplannen en programmajaarplannen, en binnen de **P&C-cyclus** werd het Meerjaren Investeringsplan (MIP) opgezet. Tegelijkertijd verbeterden we meerdere bedrijfsprocessen: van administratie en contractmanagement tot de digitale werkomgeving en interne communicatie.

De organisatie heeft het **ICT-fundament** verder verstevigd en gewerkt aan een toekomstbestendige informatiehuishouding en Datavoorziening. Met het oog op de toekomst is een aanpak ontwikkeld om de mogelijkheden van **kunstmatige intelligentie (AI)** en andere automatiseringsoplossingen actief te kunnen omarmen.

5.4 Financieel perspectief en uitgangspunten

De groei van de gemeente, maatschappelijke ontwikkelingen en een veranderende financiering vanuit het Rijk vroegen om een financieel beleid dat wendbaar, realistisch en toekomstgericht was. Financieel hebben we een omslag gemaakt: van denken in het 'hier en nu' naar 'vooruitkijken'. We zijn meer in control gekomen en hebben instrumenten zoals het MIP ingezet om toekomstbestendig te plannen. Het doel: zorgen dat Barneveld zich de komende 20 jaar kan ontwikkelen, mét oog voor inwoners. Gedurende deze bestuursperiode veranderde de financiering vanuit het Rijk zichtbaar. Structurele bijdragen maakten steeds vaker plaats voor incidentele en fluctuerende middelen, terwijl gemeenten juist meer structurele taken kregen. Daarnaast werd een verandering in de systematiek van de groei van het gemeentefonds aangekondigd: niet langer gebaseerd op de groei van de uitgaven van de Rijksoverheid, maar op basis van de groei van het bruto binnenlands product. Dit zou leiden tot structureel minder middelen voor gemeenten vanaf 2026, het zogenaamde 'ravinjaar'. Dit vergde een andere manier van begroten en plannen. De gemeente Barneveld heeft hierop geanticipeerd door het begrotingsproces aan te scherpen en meer nadruk te leggen op realistisch begroten en tijdige bijsturing (invoering en verbetering van tussenrapportages).

Hoewel het Rijk voor de komende jaren de gemeenten voor de kosten en taakstelling jeugdzorg gedeeltelijk tegemoet komt, past zij vanaf 2028 een verhoging van de taakstelling **Hervormingsagenda Jeugd** toe (indexatie). Feitelijk is hiermee het ravinjaar verschoven naar 2028, een goed voorbeeld van de fluctuerende rijksinkomsten. In ieder geval is hiermee duidelijk geworden dat de gemeente Barneveld vol moet blijven inzetten op het invullen van de taakstelling. De gemeente Barneveld groeide gestaag door. Deze groei bracht kansen, maar vroeg – mede gezien de beschikbare overheidsfinanciën

– om scherpe keuzes. Alleen zo konden we de noodzakelijke investeringen doen in woningbouw, infrastructuur, onderwijshuisvesting en maatschappelijke voorzieningen, nu én in de toekomst. Daarvoor is het **Meerjaren Investeringsplan (MIP)** ingericht, waarmee we meerjarig inzicht hebben opgebouwd in onze investeringsopgaven. Dit resulteerde onder meer in plannen voor onderwijshuisvesting en beheer van wegen en riolering. Daarmee zijn we er echter nog niet. De doorontwikkeling van het MIP is gestart om, net als bij onderwijshuisvesting, ook te komen tot een integrale meerjarenplanning voor sport en ander maatschappelijk vastgoed. Om uitvoering van het MIP mogelijk te maken, is structureel extra financiële ruimte gecreëerd. Daarnaast zijn de maatschappelijke opgaven in het Sociaal Domein en de Leefomgeving steeds complexer geworden. Ook hiervoor zijn middelen vrijgemaakt om deze via gerichte beleidsimpulsen gericht aan te kunnen pakken. Het tijdig aanpakken van de complexe opgaven en het doen van de nodige investeringen zijn nodig om als gemeente **verantwoord te groeien**. Deze koers is door ons ingezet en hiervoor zijn de komende jaren extra financiële middelen gereserveerd. Dat laat onverlet dat er ook nog steeds ongedekte ambities zijn. De komende periode moeten er verdere keuzes worden gemaakt over wat wel en niet. Voor een duurzaam verantwoorde financiële situatie van gemeente Barneveld moet de schuldquote beheersbaar en betaalbaar blijven. De financiële resultaten over de jaren waren overwegend positief, maar hadden vaak een incidenteel karakter. Meevallers ontstonden onder andere door doorgeschoven werkzaamheden, incidenteel hogere rijksbijdragen en ontwikkelingen in grondexploitaties. Tegelijkertijd werd erkend dat deze ruimte niet vanzelfsprekend is. Daarom is een deel van de middelen gereserveerd voor toekomstige opgaven, onder andere via de bestemmingsreserve 'Verantwoord groeien'.

Om de begroting structureel in balans te houden én ruimte te creëren voor nieuwe ambities, zijn gerichte stappen gezet om verantwoord te blijven groeien. Er is onder de noemer van '**realistisch begroten**' kritisch gekeken naar bestaand beleid, en waar mogelijk is oud beleid vervangen door nieuw. Ook is een pakket **ombuigingen** als taakstelling in de Programmabegroting 2026 doorgevoerd en daarnaast is vanaf 2025 gekozen voor het verhogen van inkomsten. Deze keuzes zijn steeds in samenhang gemaakt, met oog voor de maatschappelijke impact.

6

Tot slot

6. Tot slot

De afgelopen bestuursperiode was een periode van bouwen aan een sterke, samenwerkende gemeente. We hebben niet alleen veel gedaan en bereikt, maar vooral ook anders gewerkt: slimmer, samenhangender en met meer impact. We zijn er zeker nog niet, maar de weg is nadrukkelijk in geslagen. De omslag naar integraliteit en partnerschap is ingezet en oplossingsgericht werken vanuit de bedoeling is verankerd.

Met stevige visies en uitvoeringsplannen – zoals de Omgevingsvisie, de Visie Sociaal Domein, programmatische aanpakken en het Meerjaren Investeringsplan – is een fundament gelegd. Maar deze visies zijn geen eindpunt; ze vormen het startschot voor de volgende fase: uitvoering. De uitdagingen blijven groot: zoals ondermeer bij woningbouw, houdbare zorg, het meer verbinden van buiten naar binnen, en het versterken van een weerbare samenleving.

De koers voor de toekomst is duidelijk: niet terugtreden, maar verbinden. Niet alles zelf doen, maar partnerschap centraal stellen. Samen met inwoners, ondernemers en organisaties maken we de stap van vooruitkijken naar vooruitgaan. Het accent ligt op concrete resultaten die Barneveld klaarstomen voor een toekomst waarin kwaliteit van leven, duurzaamheid en sociale samenhang voorop staan.

Deze terugblik vormt de bestuurlijke eindbalans van vier jaar werken. Wat nodig is voor de toekomst, krijgt u te zien in het ambtelijke overdrachtsdocument dat direct na 18 maart aan de nieuw gekozen gemeenteraad wordt verstrekt. Daarmee sluiten we deze periode af met vertrouwen in het fundament dat is gelegd.

Foto: website Buurthuis Bronveld | Bewegen voor ouderen

gemeente
Barneveld

